

INTEGRÁL

- OPERACE KTERÁ JDE PROTI DERIVOVÁNÍ

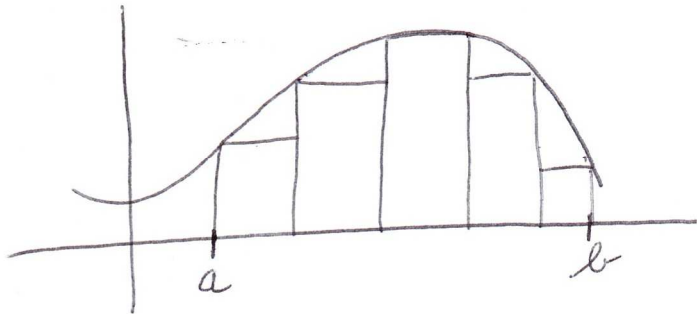
PRIMITIVNÍ FUNKCE

Mám nějakou funkci a chci spočítat integrál:

$$\int_a^b f(x) dx$$

REMANOVŮV INTEGRÁL

Mám nějakou funkci, co určuji když integruji?

- POČÍTÁM PLOCHU POD KŘIVKOU

- ROZDĚLÍM PLOCHU NA INTERVALY, POKUD JE URČITÝ
INTEGRÁL BUDE INTERVAL $< >$, NEURČITÝ INTEGRÁL $()$.

- Problém tohoto přístupu je, že neukazuje jak integrál spočítat, protože to určitým způsobem odhaduji. Pak tam potřebuji limitu a další věci, proto tento přístup není úplně dobrý.

NEWTON - LEIBNIZOVA FORMULE

SLOUŽÍ:

- ABYCHOM MOHLI ŘEŠIT INTEGRÁL

$$\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$$

Body: b, a jsou mese

Funkce F je funkce primitivní.

JAKÝ JE VZTAH MEZI f a F ?

$$F' = f$$

VZORCE:

$$\int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C \quad n \neq -1$$

ZPĚT: $\frac{(x^{n+1})'}{n+1} + (C)' = \frac{(n+1)x^n}{(n+1)} + 0 = x^n$

INTEGRÁL KONSTANTY

$$\int C dx = Cx + K$$

↑
MĚJAKÁ JINÁ
KONSTANTA

$$\int 2 dx = 2x + C$$

$$\int \frac{1}{x} dx = \ln|x| + C$$

v absolutní
hodnotě

↑
PLATÍ, POUZE KDYŽ X JE KLADNĚ

$$\int e^x dx = e^x + C$$

$$\int a^x dx = \frac{a^x}{\ln a} + C$$

ZPĚT: $\frac{(a^x)'}{\ln a} = \frac{a^x \ln a}{\ln a} = a^x$

$$\int \sin x dx = -\cos x + C$$

$$\int \cos x dx = \sin x + C$$

$$\int \frac{1}{\cos^2 x} dx = \tan x + C$$

$$\int \frac{1}{\sin^2 x} dx = -\cot x + C$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} dx = \arcsin x + C$$

$$\int \frac{-1}{\sqrt{1-x^2}} dx = \arccos x + C$$

$$\int \frac{1}{1+x^2} dx = \begin{cases} \arctan x + C \\ \text{nebo:} \\ -\operatorname{arccot} x + C \end{cases}$$

$$\int \frac{-1}{1+x^2} dx = -(-\operatorname{arccot} x) + C$$

POZNÁMKA:

V DERIVACE
DOSTÁVÁM 1 VÝSLEDEK

U INTEGRÁLU
DOSTÁVÁM NEKONEČNĚ
MNOHO VÝSLEDKŮ -
- NEKONEČNĚ MNOHO
FUNKCÍ

Konstanta C ovlivňuje posunutí
(nahoru, dolů) po ose y.

PŘÍKLADY:

ŘÍKÁ PODLE JAKÉ PROMĚNNÉ MÁME INTEGROVAT

$$\int x^7 - \frac{3}{2}x + 5 dx = \frac{x^{7+1}}{7+1} + C - \frac{3}{2} \frac{x^2}{1+1} + C + 5x + C =$$

PŘEDSTAVA: $5x^0$

$$\left(\int x^7 dx - \int \frac{3}{2}x dx + \int 5 dx \right)$$

KDYŽ SEČTU KONSTANTU,
DOSTANU ZASE KONSTANTU,
KTEROU PÍŠI NAKONEC.

$$= \frac{x^8}{8} - \frac{3}{2} \frac{x^2}{2} + 5x + C$$

$$\int x^7 - \frac{3}{2}x + 5 dy = x^7 y - \frac{3}{2}x y + 5y + C =$$

VŠE CHÁPU JAKO
KONSTANTU, PROTOŽE
y TADY NENÍ

$$= \left(x^7 - \frac{3}{2}x + 5 \right) y + C$$

$$\int \frac{5}{x} + \frac{3}{x^2} - \frac{x}{4} dx = \int 5x^{-1} + 3x^{-2} - \frac{x}{4} dx =$$

$$= \int 5 \frac{1}{x} + 3 \frac{1}{x^2} - \frac{x}{4} dx =$$

$$= 5 \ln x + 3 \cdot \frac{x^{-2+1}}{-2+1} - \frac{1}{4} \frac{x^{1+1}}{1+1} + C =$$

$$= 5 \ln x + 3 \frac{x^{-1}}{-1} - \frac{1}{4} \frac{x^2}{2} + C$$

$$\int \frac{\sqrt{x} - 2\sqrt[3]{x^2} + 1}{\sqrt[4]{x}} dx = \int \frac{x^{\frac{1}{2}} - 2x^{\frac{2}{3}} + 1}{x^{\frac{1}{4}}} dx =$$

$$= \int \left(\frac{x^{\frac{1}{2}}}{x^{\frac{1}{4}}} - \frac{2x^{\frac{2}{3}}}{x^{\frac{1}{4}}} + \frac{1}{x^{\frac{1}{4}}} \right) dx =$$

$$= \int \left(x^{\frac{1}{4}} - 2x^{\frac{5}{12}} + x^{-\frac{1}{4}} \right) dx =$$

$$= \int x^{\frac{1}{4}} dx - 2 \int x^{\frac{5}{12}} dx + \int x^{-\frac{1}{4}} dx =$$

$$= \frac{x^{\frac{1}{4}+1}}{\frac{1}{4}+1} - 2 \frac{x^{\frac{5}{12}+1}}{\frac{5}{12}+1} + \frac{x^{-\frac{1}{4}+1}}{-\frac{1}{4}+1} + C =$$

$$= \frac{x^{\frac{5}{4}}}{\frac{5}{4}} - \frac{2x^{\frac{17}{12}}}{\frac{17}{12}} + \frac{x^{\frac{3}{4}}}{\frac{3}{4}} + C =$$

$$= \frac{x^{\frac{5}{4}}}{1} \cdot \frac{4}{5} - \frac{2x^{\frac{17}{12}}}{1} \cdot \frac{12}{17} + \frac{x^{\frac{3}{4}}}{1} \cdot \frac{4}{3} + C =$$

$$= \frac{4x^{\frac{5}{4}}}{5} - \frac{24x^{\frac{17}{12}}}{17} + \frac{4x^{\frac{3}{4}}}{3} + C$$

$$\frac{2}{3} - \frac{1}{4} = \frac{8-3}{12} = \frac{5}{12}$$

$$\frac{1}{4} + \frac{1}{1} = \frac{1+4}{4} = \frac{5}{4}$$

$$\frac{5}{12} + \frac{1}{1} = \frac{5+12}{12} = \frac{17}{12}$$

$$\int \frac{x^3 + x^2 - 2x}{x-1} dx = \int \frac{x(x^2 + x - 2)}{x-1} dx =$$

$$= \int \frac{x(x-1)(x+2)}{x-1} dx = \int x(x+2) dx =$$

$$= \int x^2 + 2x dx = \frac{x^3}{3} + 2 \frac{x^2}{2} + C$$

$$x^2 + x - 2 = 0$$

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$x_{1,2} = \frac{-1 \pm \sqrt{1^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-2)}}{2 \cdot 1}$$

$$x_{1,2} = \frac{-1 \pm \sqrt{1+8}}{2}$$

$$x_{1,2} = \frac{-1 \pm 3}{2} \begin{cases} 1 & (x-1) \\ -2 & (x-(-2)) \end{cases}$$

POZNÁMKA:

NAJDI KOŘENY

$$(x^2 + x - 2)$$

1. DOSAĎ ZA x TAKOVÉ ČÍSLO, ABY VÝSLEDKEM BYLA NULA (ZKOUŠÍM)

$$x^2 + x - 2 = 0$$

JE TO KOŘEN : 1 , TEDY $(x - 1)$

2. MÁM 1, ČÍM JI VYNAŠOBIT ABYCH DOSTAL -2?

JE TO KOŘEN : -2 , TEDY $(x - (-2))$

VÝSLEDEK: $(x - 1)(x + 2)$

3. KONTROLA

$$-1 + 2 = 1$$

$$(x^2 + 1x - 2)$$

$$\begin{aligned}
 \int \sec^2 x \, dx &= \int \frac{\sin^2 x}{\cos^2 x} \, dx = \int \frac{1 - \cos^2 x}{\cos^2 x} \, dx = \\
 &= \int \frac{1}{\cos^2 x} \, dx - \int \frac{\cos^2 x}{\cos^2 x} \, dx = \\
 &= \int \frac{1}{\cos^2 x} \, dx - \int 1 \, dx = \\
 &= \underline{\underline{\sec x - x + C}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \int \frac{\cos 2x}{\cos x - \sin x} \, dx &= \int \frac{\cos^2 x - \sin^2 x}{\cos x - \sin x} \, dx = \\
 &= \int \frac{(\cos x + \sin x)(\cos x - \sin x)}{\cos x - \sin x} \, dx = \\
 &= \int \cos x + \sin x \, dx = \\
 &= \underline{\underline{\sin x - \cos x + C}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \int \frac{x^2}{x^2+1} \, dx &= \int \frac{x^2+1-1}{x^2+1} \, dx = \int \frac{x^2+1}{x^2+1} - \frac{1}{x^2+1} \, dx = \\
 &= \int 1 - \frac{1}{x^2+1} \, dx = \underline{\underline{x - \arctan x + C}}
 \end{aligned}$$

NEBO TAKÉ:

$$x + \operatorname{arccot} x + C$$

POZNÁMKA:

$$\int \frac{x^2}{x^2+1} dx$$

VŽDY POKUD:

V ČITATELI JE STEVNÝ STUPENŤ POLYNOMU JAKO
VE JMENOVATELI, PROTO POSTUPUJI:

1.) VYDĚLIT POLYNOMY

$$\begin{array}{r} x^2 : (x^2 + 1) = 1 - \frac{1}{x^2 + 1} \\ \underline{-(x^2 + 1)} \\ -1 \end{array}$$

$$\frac{1}{1} - \frac{1}{x^2 + 1} = \frac{x^2 + 1 - 1}{x^2 + 1}$$

$$2.) \int \frac{x^2 + 1 - 1}{x^2 + 1} dx = \int \frac{x^2 + 1}{x^2 + 1} dx - \int \frac{-1}{x^2 + 1} dx$$

SUBSTITUCE

- NAHRAZENÍ NĚČEHO KONKRETNÍM VADÍ PARAMETREM

$$\int (x^2 + 5)^3 \cdot 2x \, dx = \left| \begin{array}{l} x^2 + 5 = A \\ 2x \, dx = dA \\ dx = \frac{dA}{2x} \end{array} \right| =$$

$$= \int A^3 \cdot 2x \cdot \frac{dA}{2x} = \int A^3 \cdot 1 \, dA = \int A^3 \, dA =$$

$$= \frac{A^4}{4} + C = \underline{\underline{\frac{(x^2 + 5)^4}{4} + C}}$$

PROVEDL JSEM
DVĚ DERIVACE
1. DERIVACE A
JE dA

2. DERIVACE
x²+5
JE 2x

PAK JSEM ŘEŠIL
ROVNICI SE SNAHOU
ZÍSKAT dx.

$$\int x \sin(3x^2 + 5) \, dx = \left| \begin{array}{l} 3x^2 + 5 = z \\ 6x \, dx = dz \\ dx = \frac{dz}{6x} \end{array} \right| =$$

$$= \int x \sin z \cdot \frac{dz}{6x} =$$

$$= \int \sin z \cdot \frac{dz}{6} =$$

$$= \frac{1}{6} \int \sin z \, dz =$$

$$= -\frac{1}{6} \cos z + C =$$

$$= \underline{\underline{-\frac{1}{6} \cos(3x^2 + 5) + C}}$$

$$\int \sqrt{x+10} dx = \left| \begin{array}{l} x+10 = A \\ 1 dx = dA \\ dx = dA \end{array} \right| =$$

$$= \int \sqrt{A} dA = \int A^{\frac{1}{2}} dA = \frac{A^{\frac{1}{2}+1}}{\frac{1}{2}+1} + C =$$

$$= \frac{A^{\frac{3}{2}}}{\frac{3}{2}} + C = A^{\frac{3}{2}} \cdot \frac{2}{3} + C =$$

$$= \frac{2A^{\frac{3}{2}}}{3} + C = \underline{\underline{\frac{2(x+10)^{\frac{3}{2}}}{3} + C}}$$

$$\int \frac{\ln x}{x} dx = \left| \begin{array}{l} \ln x = A \\ \frac{1}{x} dx = dA \\ dx = x dA \end{array} \right| = \int \frac{A}{x} \times dA = \int A dA =$$

$$= \frac{A^2}{2} + C = \underline{\underline{\frac{(\ln x)^2}{2} + C}}$$

$$\int \sin^3 x \cdot \cos x dx = \int \sin x \cdot \sin^2 x \cdot \cos x dx =$$

POZNÁMKY

$$(\sin^2 x)' = 2 \sin x \cdot (\sin)' =$$

$$= 2 \sin x \cdot \cos x$$

$$= \left| \begin{array}{l} \sin^2 x = A \\ 2 \sin x \cos x dx = dA \\ dx = \frac{dA}{2 \sin x \cos x} \end{array} \right| =$$

$$= \int \sin x \cdot \cos x \cdot \frac{dA}{2 \sin x \cos x} = \int \frac{A}{2} dA = \frac{A^2}{2 \cdot 2} + C =$$

$$= \underline{\underline{\frac{(\sin^2 x)^2}{4} + C}}$$

POKUD MÁM SINUS NEBO COSINUS V LICHÉ MOCNINĚ, TAK SE POUŽÍVÁ SUBSTITUCE, POKUD V SUDÉ MOCNINĚ, TAK SE POUŽÍVÁ PER-PARTES

ITAKTO TO JPE:

$$\int \sin^3 x \cdot \cos x \, dx = \left| \begin{array}{l} \sin x = u \\ \cos x \, dx = du \\ dx = \frac{du}{\cos x} \end{array} \right| = \int u^3 \cdot \cos x \cdot \frac{du}{\cos x} =$$
$$= \int u^3 \, du = \frac{u^4}{4} + C = \underline{\underline{\frac{\sin^4 x}{4} + C}}$$

$$\int \cos^5 x \, dx = \int \cos x \cos^2 x \cos^2 x \, dx = \int \cos x (1 - \sin^2 x)(1 - \sin^2 x) \, dx =$$
$$= \left| \begin{array}{l} \sin x = u \\ \cos x \, dx = du \\ dx = \frac{du}{\cos x} \end{array} \right| = \int \cos x (1 - u^2)(1 - u^2) \cdot \frac{du}{\cos x} =$$
$$= \int (1 - u^2)(1 - u^2) \, du = \int 1 - u^2 - u^2 + u^4 \, du =$$
$$= \int 1 - 2u^2 + u^4 \, du = u - 2 \frac{u^3}{3} + \frac{u^5}{5} + C =$$
$$= \underline{\underline{\sin x - 2 \frac{\sin^3 x}{3} + \frac{\sin^5 x}{5} + C}}$$

$$\int \frac{1}{(x-3)^2+1} dx = \left| \begin{array}{l} x-3 = \Delta \\ 1 dx = d\Delta \\ dx = d\Delta \end{array} \right| =$$

$$= \int \frac{1}{\Delta^2+1} d\Delta = \arcsin \Delta + C =$$

$$= \underline{\underline{\arcsin(x-3) + C}}$$

$$\int \frac{1}{x^2+16} dx = \int \frac{1}{16\left(\frac{x^2}{16}+1\right)} dx = \frac{1}{16} \int \frac{1}{\left(\frac{x}{4}\right)^2+1} dx =$$

$$= \left| \begin{array}{l} \frac{x}{4} = \Delta \\ \frac{1}{4} dx = d\Delta \\ dx = \frac{d\Delta}{\frac{1}{4}} = 4d\Delta \end{array} \right| = \frac{1}{16} \int \frac{1}{(\Delta^2+1)} \cdot 4d\Delta =$$

$$\left(x \cdot \frac{1}{4}\right)' = (x)' \cdot \frac{1}{4} + x \cdot \left(\frac{1}{4}\right)'$$

$$= \frac{1}{4} \int \frac{1}{\Delta^2+1} d\Delta = \frac{1}{4} \arcsin \Delta + C =$$

$$= \underline{\underline{\frac{1}{4} \arcsin\left(\frac{x}{4}\right) + C}}$$

$$\int \frac{1}{x^2+4x+5} dx =$$

PROVEDU ÚPRAVU NA ČTVEREC:

$$x^2+4x+5$$

$$(x^2+4x) + 5$$

$$\left(x^2+4x+\left(\frac{4}{2}\right)^2\right) - \left(\frac{4}{2}\right)^2 + 5$$

$$(x^2+4x+2^2) - 4 + 5$$

$$(x+2)^2 + 1$$

PROTOŽE DISCRIMINANT
BY VYŠEL ZÁPORNÝ

$$= \int \frac{1}{(x+2)^2+1} dx = \left| \begin{array}{l} x+2 = z \\ 1 dx = dz \\ dx = dz \end{array} \right| =$$

$$= \int \frac{1}{z^2+1} dz = \arcsin z + C =$$

$$= \underline{\underline{\arcsin(x+2) + C}}$$

$$\int \frac{1}{x^2+2x+7} dx = \text{PROVEDU ÚPRAVU NA ČTVEREC}$$

$$x^2+2x+7$$

$$(x^2+2x) + 7$$

$$(x^2+2x+(\frac{2}{2})^2) - (\frac{2}{2})^2 + 7$$

$$(x^2+2x+1^2) - 1 + 7$$

$$(x+1)^2+6$$

$$= \int \frac{1}{(x+1)^2+6} dx = \int \frac{1}{6\left(\frac{(x+1)^2}{6}+1\right)} dx =$$

$$= \frac{1}{6} \int \frac{1}{\left(\frac{x+1}{\sqrt{6}}\right)^2+1} dx = \left. \begin{array}{l} \frac{x+1}{\sqrt{6}} = A \\ \frac{1}{\sqrt{6}} dx = dA \\ dx = \frac{dA}{\frac{1}{\sqrt{6}}} = \sqrt{6} dA \end{array} \right| =$$

$$\left(\frac{x+1}{\sqrt{6}}\right)' = \left((x+1) \cdot \frac{1}{\sqrt{6}}\right)'$$

$$= (x+1)' \cdot \frac{1}{\sqrt{6}} + (x+1) \cdot \left(\frac{1}{\sqrt{6}}\right)' =$$

$$= \frac{1}{\sqrt{6}}$$

$$= \frac{1}{6} \int \frac{1}{(A^2+1)} \sqrt{6} dA = \frac{\sqrt{6}}{6} \int \frac{1}{A^2+1} =$$

$$= \frac{\sqrt{6}}{6} \operatorname{arctg} A + C = \frac{\sqrt{6}}{6} \operatorname{arctg} \frac{x+1}{\sqrt{6}} + C$$

$$\int \frac{1}{x^2+8x+20} dx = \int \frac{1}{(x+4)^2+4} dx = \left| \begin{array}{l} x+4 = A \\ 1 dx = dA \\ dx = dA \end{array} \right| =$$

PROVEDU ÚPRAVU NA ČTVEREC, protože discriminant je menší než nula.

$$x^2+8x+20$$

$$(x^2+8x) + 20$$

$$(x^2+8x + \left(\frac{8}{2}\right)^2) - \left(\frac{8}{2}\right)^2 + 20$$

$$(x^2+8x + 4^2) - 4^2 + 20$$

$$(x+4)^2+4$$

$$= \int \frac{1}{A^2+4} dA = \int \frac{1}{4\left(\frac{A^2}{4}+1\right)} dA =$$

$$= \frac{1}{4} \int \frac{1}{\left(\frac{A}{2}\right)^2+1} = \left| \begin{array}{l} \frac{A}{2} = s \\ \frac{1}{2} dA = ds \\ dA = \frac{ds}{\frac{1}{2}} = 2ds \end{array} \right| =$$

$$\left(\frac{A}{2}\right)' = \left(2 \cdot \frac{1}{2}\right)' =$$

$$= (A)' \cdot \frac{1}{2} + A \cdot \left(\frac{1}{2}\right)' =$$

$$= \frac{1}{2}$$

$$= \frac{1}{4} \int \frac{1}{s^2+1} 2ds = \frac{2}{4} \int \frac{1}{s^2+1} ds =$$

$$= \frac{1}{2} \arcsin s + C = \frac{1}{2} \arcsin \frac{A}{2} + C =$$

$$= \frac{1}{2} \arcsin \frac{x+4}{2} + C$$

METODA SUBSTITUCE - K PROCVIČENÍ

$$\int (2x-5)^7 dx = \left| \begin{array}{l} 2x-5 = \underline{A} \\ 2 dx = dA \\ dx = \frac{dA}{2} \end{array} \right| = \int A^7 \frac{dA}{2} =$$

$$= \frac{1}{2} \int A^7 dA = \frac{1}{2} \frac{A^8}{8} + C =$$

$$= \frac{(2x-5)^8}{16} + C \quad \text{pro } x \in \mathbb{R}$$

KONTROLA:

$$\left(\frac{(2x-5)^8}{16} + C \right)' = \left((2x-5)^8 \right)' \cdot \frac{1}{16} + (2x-5)^8 \cdot \left(\frac{1}{16} \right)' + 0 =$$

$$= 8(2x-5)^7 (2x-5)' \cdot \frac{1}{16} + 0 + 0 =$$

$$= 8(2x-5)^7 \cdot 2 \cdot \frac{1}{16} =$$

$$= \frac{8 \cdot 2 \cdot 1}{16} (2x-5)^7 =$$

$$= \underline{(2x-5)^7}$$

$$\int \sin 2x \, dx = \left| \begin{array}{l} 2x = A \\ 2dx = dA \\ dx = \frac{dA}{2} \end{array} \right| = \int \sin A \cdot \frac{dA}{2} =$$

$$= \frac{1}{2} \int \sin A \, dA = \frac{1}{2} \cdot (-\cos A) + C =$$

$$= \underline{\underline{-\frac{1}{2} \cos 2x + C}} \quad \text{pro } x \in \mathbb{R}$$

JINAK:

$$\int \sin 2x \, dx = \int 2 \sin x \cos x \, dx = 2 \int \sin x \cos x \, dx =$$

$$= \left| \begin{array}{l} \sin x = A \\ \cos x \, dx = dA \\ dx = \frac{dA}{\cos x} \end{array} \right| = 2 \int A \cos x \frac{dA}{\cos x} = 2 \int A \, dA =$$

$$= 2 \frac{A^2}{2} + C = A^2 + C = \sin^2 x + C =$$

$$= \frac{1 - \cos 2x}{2} + C = \frac{1}{2} - \frac{\cos 2x}{2} + C = \frac{1}{2} - \frac{\cos 2x}{2} - \frac{1}{2} + C =$$

$$= \underline{\underline{-\frac{\cos 2x}{2} + C}} = \underline{\underline{-\frac{1}{2} \cos 2x + C}} \quad x \in \mathbb{R}$$

\nearrow
 PŘIDAL JSEM
 SI V RÁMCI JAKÉKOLIV
 KONSTANTY C.

GONOMETRICKÉ VZTAHY:

$$\sin 2x = 2 \sin x \cos x$$

$$\sin^2 x = \frac{1 - \cos 2x}{2} = \frac{1}{1 + \cos 2x}$$

$$\int (5x + \sin 7x) dx = \int 5x dx + \int \sin 7x dx = \left| \begin{array}{l} 7x = \Delta \\ 7 dx = d\Delta \\ dx = \frac{d\Delta}{7} \end{array} \right| =$$

$$= 5 \int x dx + \int \sin \Delta \frac{d\Delta}{7} =$$

$$= 5 \int x dx + \frac{1}{7} \int \sin \Delta d\Delta =$$

$$= 5 \cdot \frac{x^2}{2} + \frac{1}{7} (-\cos \Delta) + C =$$

$$= \frac{5}{2} x^2 - \frac{1}{7} \cos 7x + C$$

pro $x \in \mathbb{R}$

Milan Mroczkowski
yesit.cz
sata150@gmail.com